

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра адміністративного менеджменту та ЗЕД

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету аграрного менеджменту
ОСТАПЧУК
2023 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри адміністративного
менеджменту та ЗЕД
Протокол № 17 від 17.05.2023 р.
Завідувач кафедри
Віталій ЛУЦЯК

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності»
Лариса ДІБРОВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ТНК В ГЛОБАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ»

спеціальність 073 «Менеджмент»
освітня програма «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»
Факультет аграрного менеджменту
Розробники: доцент кафедри адміністративного менеджменту та ЗЕД,
к.е.н., доцент Наталія ГОЛОМША

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни «ТНК в глобальному середовищі»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітньо-кваліфікаційний рівень	магістр	
Галузь знань	07 Управління та адміністрування»	
Спеціальність	073 «Менеджмент»	
Освітньо-професійна програма	Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2023-2024	2023-2024
Семестр	1	
Лекційні заняття	15 год	
Практичні, семінарські заняття	15 год	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	90	
Індивідуальні завдання		
Тижневе навантаження студентів	6 год	
Аудиторне	2 год	
Самостійна робота	4 год	

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА КОМПЕТЕНЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни є набуття знань для здійснення аналізу діяльності сучасних ТНК, економічного механізму функціонування, виділення проблем та визначення пріоритетних напрямів розвитку ТНК в глобальному середовищі. Вивчення дисципліни дозволяє впровадити сучасні підходи до становлення світової корпоративної системи та еволюції корпорацій в міжнародному економічному середовищі, періодизації розвитку ТНК, аналізувати теоретичні підходи до розвитку корпорацій та еволюції підприємств в ТНК, дослідити сильні та слабкі сторони розвитку корпорацій та чинники, що сприяють посиленню ролі ТНК в глобальному середовищі, виділити основні напрями економічної політики ТНК на глобальному рівні та розглянути стратегії розвитку і виходу на нові ринки для різних ТНК.

Завданням вивчення дисципліни є теоретична та практична підготовка студентів із питань щодо визначення ролі транснаціональних корпорацій у світовому господарстві, особливостей і наслідків їх функціонування на ринках приймаючих країн, зокрема і на ринку України, особливостей транснаціоналізації українських компанії та розвитку національних бізнес-структур.

Згідно вимог освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- сутнісну характеристику ТНК;
- еволюцію організаційних структур ТНК;
- особливості впливу транснаціоналізації світової економіки на країни;
- теоретичні підходи до аналізу функціонування міжнародних підприємницьких структур;
- транскріптивний підхід регулювання діяльності ТНК;
- особливості формування та реалізації стратегій ТНК;
- маркетингові стратегії ТНК;
- фінансову структуру ТНК;
- роль і місце ТНК у процесах міжнародної міграції капіталів.

вміти:

- здійснювати аналіз та економічне обґрунтування діяльності ТНК;
- здійснювати аналіз результативності ТНК;
- здійснювати систематичний збір, обробку та накопичення інформації для аналізу діяльності ТНК;
- здійснювати стратегічний прогноз впливу діяльності ТНК на рівні окремих економічних систем;
- здійснювати стратегічний прогноз впливу діяльності ТНК на рівні глобального середовища;
- здійснювати розробку глобальних стратегічних рішень;

- використовувати різноманітні методи впровадження глобальних стратегічних рішень в глобальному середовищі;
- визначати мікро- та макростимули виходу підприємств на міжнародні ринки.

Набуття компетентностей

Компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми з менеджменту зовнішньоекономічної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 2	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.
Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (ФК)	
СК 1	Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.
СК 4	Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації.
СК 9	Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.
СК 10	Здатність до управління організацією та її розвитком
СК 12	Здатність розробляти дієву стратегію розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства в умовах волатильності світових аграрних ринків.

Програмні результати навчання

ПРН	Зміст
ПРН 12	Вміти делегувати повноваження та керівництво

	організацією (підрозділом).
ПРН 13	Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).
ПРН 17	Визначати та обґрунтовувати стратегію виходу підприємства на світові аграрні ринки з урахуванням зміни кон'юнктури зовнішнього середовища та появи нових тенденцій в торгівлі агропродовольчою продукцією.
ПРН 18	Вміти розробляти й обґрунтовувати механізми адаптивного управління змінами у сфері міжнародного бізнесу.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1.														
Теоретико-методичне забезпечення управління діяльністю ТНК в глобальному середовищі														
Тема 1. ТНК в умовах глобалізації		20	3	2			15							
Тема 2. Вплив транснаціоналізації світової економіки на країни		20	2	3			15							
Тема 3. Особливості формування та реалізації стратегії транснаціональних корпорацій		19	2	2			15							
Разом за змістовим модулем 1		59	7	7			30							
Змістовий модуль 2.														
Аналіз діяльності ТНК в глобальному середовищі														

Тема 4. Особливості економічного механізму діяльності транснаціональних корпорацій		21	3	3			15						
Тема 5. Міжнародні фінанси транснаціональних корпорацій		19	2	2			15						
Тема 6. ТНК в системі сучасного міжнародного інвестування		21	3	3			15						
Разом за змістовим модулем 2		61	8	8			30						
Усього годин		120	15	15			90						

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ В ГЛОБАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Тема 1. ТНК в умовах глобалізації

Основні аспекти глобалізації світової економіки. Якісно нові аспекти глобалізації. Взаємозв'язок між країнами. Транскордонне переміщення робочої сили. Аналіз причин та наслідків глобалізації. Теоретична позиція гіперглобалістів. Характеристика світової економіки з позиції скептицизму. Розвиток глобалізаційних процесів за трансформізмом. Принципові теорії детериторизації та глокалізації. Рушійні сили глобалізації та її основні причини. Роль ТНК в процесі глобалізації.

Критерії визначення транснаціоналізації компанії. Взаємозв'язок критеріїв формування сутності ТНК. Кількісно-структурний критерій формування сутності ТНК. Кількісно-результативний критерій формування сутності ТНК. Управлінський критерій формування сутності ТНК. Системний критерій формування сутності ТНК. Недоліки існуючих ознак ТНК. Основні ознаки ТНК. Кількісні характеристики ТНК.

Тема 2. Вплив транснаціоналізації світової економіки на країни

Вплив транснаціоналізаційних процесів на економіку приймаючих країн. Позитивний вплив ТНК на економіку приймаючої країни. Негативний вплив ТНК на економіку приймаючої країни. Проблеми, що суперечать інтересам приймаючих країн. Greenwash.

Вплив діяльності транснаціональних корпорацій на материнські країни. Позитивний вплив ТНК на економіку країни базування. Негативний вплив ТНК на економіку країни базування. Набуття та створення нових знань за кордоном, а також придбання результатів інноваційної діяльності (РІД). Особливості ліцензування. Особливості прямих іноземних інвестицій. Особливості створення спільних підприємств. Особливості трансферту технологій.

Тема 3. Особливості формування та реалізації стратегії транснаціональних корпорацій

Особливості реалізації стратегії ТНК. Підходи до розробки та впровадження стратегій. Конкурентні переваги ТНК. Елементи стратегічного вибору та розробки стратегії ТНК. Загальний підхід до розробки стратегії компанії з урахуванням конкурентних сил.

Конкурентні стратегії транснаціональних корпорацій. Особливості глобальних стратегій ТНК. Особливості багатонаціональної стратегії ТНК. Вплив використання методів стратегічного управління на результативність діяльності ТНК. Вплив факторів на розроблення ефективної стратегії. Концепція та стратегія господарювання. Стратегія на рівні фірми. Функціональна стратегія. Стратегія бізнесу. Стратегія світового ринку. Стратегія низьких витрат. Напрями та фактори досягнення конкурентних переваг низьких витрат. Ринковий аналіз за стратегії диференціації. Стратегія концентрації.

Специфіка дії конкурентних сил на реалізацію стратегій ТНК. Класифікація конкурентних сил за М. Портером. Конкуренція між продавцями. Конкуренція з боку виробників товарів-субститутів. Загальний підхід до розробки стратегії компанії з урахуванням конкурентних сил, які діють на ТНК.

Процес виходу з ринку як елемент реалізації стратегії ТНК. Вибір стратегії ТНК залежно від спонукальних мотивів виходу з ринку. Примусовий вихід з ринку. Скорочення масштабів діяльності. Раціоналізація господарської діяльності ТНК. Процес прийняття рішення щодо вилучення внутрішніх інвестицій.

Структура транснаціональних корпорацій, вплив стратегії ТНК на її організаційну побудову. Найважливіші аспекти, що беруться до уваги при розробці організаційної структури менеджменту ТНК. Функціональна організація компанії. Регіональна структура управління ТНК. Регіональна структура управління ТНК. Інтегрована структура управління ТНК.

Змістовий модуль 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ В ГЛОБАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Тема 4. Особливості економічного механізму діяльності транснаціональних корпорацій

Сутність економічного механізму ТНК. Основні складові економічного механізму ТНК. Особливості податкових умов діяльності ТНК. Застосовуваний у країні підхід до оподаткування прибутків корпорацій (національний підхід, резидентський підхід). Організаційні методи оптимізації оподаткування ТНК. Економічні методи оптимізації оподаткування ТНК.

Міжнародне позиціонування активів ТНК. Політичні обмеження трансферту фінансових ресурсів між філіями ТНК. Блоковані фонди ТНК. Етапи інвестування ТНК та рішення щодо управління блокованими фондами. Фронтвані кредити, як метод економічно доцільного використання блокованих фондів. Непов'язаний експорт. Примусове реінвестування прибутків.

Специфіка використання трансфертних цін в діяльності ТНК. Характеристика трансфертних цін. Моделі ціноутворення для аналізу контролю трансфертних цін.

Економічні моделі транснаціональної діяльності. Метод визначення оптимальної форми діяльності ТНК за Хіршем та Агмоном. Умови економічної доцільності організації зарубіжної діяльності для обслуговування внутрішнього ринку чи ринків третіх країн за Хіршем. Модель вибору форми обслуговування внутрішнього ринку. Динамічні аспекти проблеми вибору оптимальної форми закордонної діяльності за Баклі та Кессоном.

Тема 5. Міжнародні фінанси транснаціональних корпорацій

Середовище фінансової діяльності ТНК. Пряме збереження інвестування. Елементи інвестиційного середовища. Альтернативні варіанти розміщення інвестицій. Характеристика сучасного фінансового ринку за функціональним та інституційним поглядом. Особливості кругообігу функціонуючого капіталу. Механізм перерозподілу фінансових ресурсів світу через фінансовий ринок.

Характеристика фінансової структури ТНК. Характеристика складових елементів фінансової структури ТНК. Основні канали переміщення засобів усередині ТНК в межах системи міжнародного управління готівкою. Особливості холдингового механізму групової організації діяльності в межах ТНК.

Теорія Модільяні-Міллера : проблема корпорації з погляду рівноваги на фінансовому ринку. Основні постулати теорії Модільяні-Міллера. Визначення вартості компанії. Визначення вартості капіталу.

Сутність теорії асиметричної інформації. Основа теорії асиметричної інформації. Вплив асиметричної інформації на рішення кредиторів і власників. Ключовий фактор, який пояснює існування між країнами відмінностей у способах фінансування капіталу і в системі корпоративного управління.

Сутність теорії асиметричної інформації. Методи мобілізації ресурсів ТНК. Фінансові ризики. Валютні ризики. Ризики від зміни валютного курсу. Методи прогнозування плаваючих валютних курсів. Форвардні угоди. Своп. Опціон.

Міжнародні фінансові інститути у розвитку співробітництва і забезпечення цілісності та стабілізації складного й суперечливого світового господарства.

Тема 6. ТНК в системі сучасного міжнародного інвестування

Роль і місце ТНК у процесах міжнародної міграції капіталів. Огляд динаміки прямих іноземних інвестицій. Значення портфельного інвестування в діяльності ТНК. Чинники, що впливають на рішення щодо способу інвестування. Класифікація форм міжнародного руху капіталів як спроба спрощеної формалізації реальних відносин. Рух капіталу відповідно до функціонального критерію (альтернатива «рантьє-реальний власник»). Рух капіталу відповідно до часового критерію.

Акціонерні форми транснаціоналізації. Акціонування як основна форма утворення ТНК. Сутність капіталізації ринку. Класифікація акцій. Шляхи концентрації виробництва. Особливості злиття та поглинання.

Неакціонерні форми експансії ТНК. Загальні характеристики неакціонерних форм транснаціоналізації господарської діяльності. Контрактна модель відносин ТНК.

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Критерії визначення транснаціоналізації компанії.	2
2	Вплив транснаціоналізаційних процесів на економіку приймаючих країн.	3
3	Специфіка дії конкурентних сил на реалізацію стратегій ТНК.	2
4	Економічні моделі транснаціональної діяльності.	3
5	Теорія Модільяні-Міллера : проблема корпорації з погляду рівноваги на фінансовому ринку.	2
6	Роль і місце ТНК у процесах міжнародної міграції капіталів.	3
Разом		15

5. Зразки контрольних питань, тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Зразки тестів

1. ТНК – це:

- Фірма, що має власні філії у 2-х і більше країнах;
- Фірма, що виробляє та експортує товари (послуги);
- Фірма, що виробляє продукцію за ліцензією;

- d) Спільне підприємство;
 e) Фірма, що продала іноземному контрагенту власні технології.
- 2. Критерії належності фірми до ТНК:**
- Структурний, фінансовий, результативний;
 - Структурний, результативний, біхевіоральний;
 - Організаційний, фінансовий, результативний;
 - Фінансовий, управлінський, маркетинговий;
 - Управлінський, прибутковий, організаційний.
- 3. Найвища стадія інтернаціоналізації характерна для компаній, які:**
- Самостійно здійснюють експортні операції;
 - Через посередників здійснюють експортні операції;
 - Виробляють чи продають товари (послуги) в інших країнах через власні дочірні (підконтрольні компанії);
 - Створюють СП, виробляють та продають товари, послуги через них;
 - Продають іноземному контрагенту власні технології.
- 4. Який характер має процес ухвалення рішень у ТНК із профілем геоцентризму:**
- Потоки управлінських рішень рухаються зверху донизу;
 - Потоки управлінських рішень рухаються знизу вгору;
 - Рішення ухвалюються в процесі багаторазових переговорів між усіма рівнями управління корпорацією;
 - Погодження рішень міжнародними організаціями.
- 5. Інтернаціоналізація – це:**
- Процес залучення фірми до міжнародних операцій;
 - Участь фірми в міжнародних альянсах;
 - Процес створення внутрішньокорпоративного ринку;
 - Процес злиття фірм, які виробляють однорідну продукцію.
- 6. Серед факторів, що обумовлюють інтернаціоналізацію, виділяють:**
- Економічні, політичні, соціально-культурні;
 - Економічні, технічні, динамічні, політичні;
 - Ринкові, фіскальні, динамічні, технічні;
 - Ринкові, фіскальні, динамічні, політичні.
- 7. Яку форму виходу на зовнішній ринок доцільно вибрати фірмі, якщо**
 $C'+D' < C'+A' (D' < A')$
 $C+D' < C+M'$
 де С – витрати на виробництво в країні базування; С' – витрати на виробництво в закордонній країні; М' – витрати на експортний маркетинг, урахуваючи страхування, транспортування, митні витрати; А' – додаткові витрати ТНК у закордонній країні, пов'язані з отриманням інформації про середовищні умови бізнесу та адаптації до них; D' – витрати, пов'язані з ризиком «розсіювання» технологічних переваг у разі продажу ліцензії:
- Експорт;
 - Пряме закордонне інвестування;
 - Ліцензування;
 - Жодну з них.
- 8. Яку форму виходу на зовнішній ринок доцільно вибрати фірмі, якщо**
 $C'+M+A' < Z$
 $C'+M+A' < C'+M+D' (A' < D')$
 де С – витрати на виробництво в країні базування; С' – витрати на виробництво в закордонній країні; М' – витрати на експортний маркетинг, урахуваючи страхування, транспортування, митні витрати; А' – додаткові витрати ТНК у закордонній країні, пов'язані з отриманням інформації про середовищні умови бізнесу та адаптації до них; Z – вартість виробництва продукції в країні базування; Z + M + A' - витрати на виробництво за кордоном

для продажу на ринок країни базування, причому М - додаткові маркетингові витрати, у т.ч. сплата митних платежів (податків), а А' - додаткові витрати ТНК у зарубіжній країні, пов'язані зі статусом іноземного інвестора; З + М + D' - витрати, пов'язані з (контрактуванням) зарубіжного ліцензіата і наступною реалізацією продукції на ринку країни базування ТНК, а D' - як і раніше, витрати, що збільшують ризик утрати технологічних переваг у результаті продажу ліцензії:

- a) Внутрішньодержавне виробництво;
- b) Виробництво за кордоном;
- c) Продаж ліцензії зарубіжній фірмі;
- d) Жодну з них.

9. Серед факторів середовища іноземної країни, в якій фірма планує здійснення операцій, найнесприятливішим є:

- a) Економічна система країни;
- b) Основні показники добробуту;
- c) Існуюча інфраструктура;
- d) Монетарна і податкова політики;
- e) Стабільність уряду.

10. До загальногалузевих чинників, які мають оцінити менеджери ТНК під час прийняття рішень про ступінь глобалізації операцій фірми, належать:

- a) Ринкові, економічні, середовищні, конкурентні;
- b) Економічні, політичні, соціально-культурні;
- c) Глобальні, національні, галузеві, внутрішньокорпоративні.

11. У практиці ТНК виділяють такі типи організаційних структур:

- a) Продуктова, регіональна, матрична;
- b) Функціональна, регіональна, структура стратегічного господарчого підрозділу, матрична;
- c) Функціональна, регіональна, структура стратегічного господарчого підрозділу, проектна.

12. Фінансові менеджери ТНК мають постійно розв'язувати проблеми, які виникають через існування плаваючих валютних курсів і створюють такі ризики:

- a) Фінансові, валютні, біржові;
- b) Трансакційні, трансляційні;
- c) Трансакційні, фінансові, трансляційні.

13. Трансакційні ризики пов'язані з:

- a) Незбіганням моменту укладання договору і моменту його оплати;
- b) Існуванням плаваючих валютних курсів;
- c) a + b.

14. Прямі іноземні інвестиції – це:

- a) Придбання зарубіжних фінансових активів (акцій, облігацій і депозитних сертифікатів), що не ставить на меті здійснення контролю;
- b) Вкладення капіталу з метою здійснення придбання і реального контролю над об'єктами власності, активами і цілими компаніями в інших країнах;
- c) Угода, відповідно до якої компанія в одній країні дає фірмі, що знаходиться в іншій країні, згоду на управління потужностями цієї фірми або надання інших управлінських послуг за певну винагороду.

15. Портфельні інвестиції – це:

- a) Придбання зарубіжних фінансових активів (акцій, облігацій і депозитних сертифікатів), що не ставить на меті здійснення контролю;
- b) Вкладення капіталу з метою здійснення придбання і реального контролю над об'єктами власності, активами і цілими компаніями в інших країнах;

- с) Угода, відповідно до якої компанія в одній країні дає фірмі, що знаходиться в іншій країні, згоду на управління потужностями цієї фірми або надання інших управлінських послуг за певну винагороду.

6. Методи навчання

Лекція – основна форма проведення аудиторних занять у вищому навчальному закладі, вона покликана формувати у студентів основи знань з відповідної наукової галузі, а також визначити напрямок, основний зміст і характер усіх інших видів навчальних занять та самостійної роботи студентів з дисципліни «ТНК в глобальному середовищі», а також зв'язок з іншими дисциплінами. Основне завдання лекційного заняття – викладання конкретних тем відповідно до програми навчальної дисципліни в логічній послідовності та взаємозв'язку.

Практичні заняття забезпечують закріплення та систематизацію теоретичних знань студентів та набуття ними необхідних навичок з питань особливостей національної економіки та інституціональних чинників та їх вплив на специфіку економічного розвитку.

Самостійна та індивідуальна робота є основним засобом засвоєння матеріалу у вільний від аудиторних занять час на основі вивчення законодавчих актів, навчальної літератури, додаткових джерел, поточної інформації. Окрім того індивідуальні завдання передбачають виконання студентами завдань науково – дослідного, творчого характеру. Ці завдання спрямовані на підвищення рівня підготовки і розвиток індивідуальних творчих здібностей обдарованих студентів.

7. Форми контролю

Форма контролю - екзамен.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 01.05.2023 р. Протокол № 404)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

9. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Господарський кодекс України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 01.05.2023).
2. Податковий кодекс України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 01.05.2023).
3. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 № 514-VI із змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text> (дата звернення: 01.05.2023).
4. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XXI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1576-12/page> (дата звернення: 01.05.2023).
5. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30.10.1996 № 448/96-ВР. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=448%2F96%E2%F0&new=1&p=1267300536190045> (дата звернення: 01.05.2023).
6. Про затвердження Принципів корпоративного управління : Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 22.07.2014 р. № 955. URL: <http://www.dt-kt.com/rishennyannatsionalnojkomisiji-z-tsinnih-papiriv-ta-fondovoho-ynku-pro-zatverdzhennya-pryntsyviv-korporatyvnoho-upravlinnya-vid-22-07-2014-r-955> (дата звернення: 01.05.2023).
7. Про промислово-фінансові групи : Закон України від 21 листопада 1995 р. ВВР України. – 1996. – № 23. – Ст. 88.
8. Про ратифікацію Конвенції про транснаціональні корпорації : Закон України від 13 липня 1999 року N 921-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=921-14> (дата звернення: 01.10.2020).
9. Цивільний кодекс України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 01.05.2023).
10. Андрушко В. В. Особливості діяльності ТНК в Україні: Міжнародна науково-практична інтернет-конференція. URL: <http://professura.at.ua/forum/19-157-1-12> (дата звернення: 01.05.2023).
11. Андросова Т. В., Мельник Л. О., Шталь Т. В. Міжнародна інвестиційна діяльність : навч. Посібник. Х.: Хдухт, 2007. 371с.
12. Давидова І. О., Величко К. Ю., Печенка О. І. Транснаціональні корпорації. Харків: Видавництво «Форт», 2018. 175 с.
13. Мостенська Т.Г., Новак В.О., Луцький М.Г. Корпоративне управління : підручник. К.: Каравелла, 2011. 480 с.

14. Мостенська Т.Л. Корпоративне управління: Навчальний посібник / Т.Л. Мостенська, В.О. Новак, М.Г. Луцький, Ю.Г. Симоненко. К.: Каравела, 2008. 384 с.
15. Транснаціоналізація світової економіки / Е. М. Лимонова, С. В. Кузьмінов, Г. Я. Глуха, І. С. Шкура. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 137 с.
16. Швець В.Я. Діяльність ТНК в Україні: механізм законодавчого регулювання. *Академічний огляд*. 2014. № 2 (41). С. 135–140.
17. Якубовский С.А. Современные ТНК: регулирование деятельности и роль в мировой экономике. Одесса: Астропринт, 1998. 168 с.

Додаткові

1. Верховна рада України. *Офіційний вебпортал парламенту України* : вебсайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index> (дата звернення: 22.05.2023).
2. Дергачова В. Моніторинг національного розвитку як фактор економічної безпеки держави / В. Дергачова, М. Савельєв // *Економіка України*. – № 1. – 2010. – С. 19-28.
3. Сіденко В. Модифікація світової економіки під впливом новітніх факторів глобальної трансформаційної кризи / В. Сіденко // *Економіка України*. – № 5. – 2012. – С. 18-31.
4. Тарасевич В. М. Про орієнтири і напрями виходу з кризи / В. М. Тарасевич // *Економіка України*. – 2013. – № 9. – С. 4–17.
5. Чухно А. Сучасна фінансово-економічна криза: природа, шляхи і методи її подолання / А. Чухно // *Економіка України*. – № 1. – 2010. – С. 4-18.
6. Чухно А. Сучасна фінансово-економічна криза: природа, шляхи і методи її подолання / А. Чухно // *Економіка України*. – № 1. – 2010. – С. 4-18.